

I.správa MV 8.odbor
Čj.:A/1-00 127/80-64

Praha 5.května 1964

PŘÍSNĚ TAJNĚ
ZVLÁŠTNÍ DŮLEŽITOSTI.

S o u h l a s í m :

Výtisk č. 1

.....

Ministr vnitra

s. Lubomír S t r o u g a l

Návrh na aktivní opatření "NEPTUN".

Počet listů: 9

Příloha: 4/30

S i t u a c e :

V říjnu a listopadu 1963 byl prováděn rakouským ministerstvem vnitra podrobný průzkum jezera TOPLITSEE. Na břehu jezera se během války nacházela výzkumná stanice německého námořnictva. V posledních dubnových dnech před koncem války speciální jednotky potopily v jezeře několik desítek beden. Jelikož o tom věděla řada lidí, pokoušelo se po válce několik jedinců i skupin některé z beden vylovit, jelikož se domnívali, že v bednách budou uloženy buď různé finanční hodnoty nebo významné dokumenty z období druhé světové války. Poslední z těchto pokusů skončil tragicky a EGNER sportovní potápěč Mnichova, najmutý dvěma západoněmeckými občany, se utopil. Jelikož pověsti kolem

jezera se množily, rozhodlo se rakouské ministerstvo vnitra provést důkladný průzkum dna a vytáhnout potopené materiály. Byla vytažena mrtvola utopeného potápěče EGNERA a poté několik desítek beden, ve kterých byly uloženy islešné anglické knihy, tištěné v německém koncentračním táboře Oranienburg. Dále se v bednách našly obrazy a technické aparatury z výzkumné stanice. Tato akce měla širokou publicitu a zájem nejen evropské, ale i zámořské veřejnosti, neboť se očekával nález důležitých dokumentů nacistické minulosti (viz tisková dokumentace příloha čís.1).

V těchto dnech byl z iniciativy československé televise zahájen průzkum dna Černého a Čertova jezera na Šumavě. Československá televise, redakce vysílání "Zvědavá kamera", se rozhodla využít různých pověstí a dohadů, které kolují kolem obou šumavských horských jezer, k provedení průzkumu dna a natočení středometrážního dokumentárního filmu, ve kterém by byla odhalena tajemství obou jezer, vytažen utopený materiál, případně osoby.

Dne 29. a 30. dubna 1964, za účasti dvou pracovníků televise a čtyřčlenné potápěčské skupiny pražského Svazarmu, byl proveden první letný průzkum dna obou jezer. Této akce se jako svazarmovský potápěč zúčastnil v legalisaci pracovníka MZV orgán 8. odboru I. správy MV s.kpt. Brychta. Bylo zjištěno, že zvláště na dně Černého jezera je řada utopených předmětů. Byla nalezena zaletovaná bedna v hloubce 10 - 12 m, trhavinové nálože a další předměty. Jelikož dno Černého i Čertova jezera je pokryto silnou vrstvou jemného bahna, existuje předpoklad, že při podrobném několikadenním průzkumu budou nalezeny další předměty. (Podrobný záznam o provedení prvního průzkumu dna - viz příloha čís.2) Čs. televise hodlá zahájit důkladné ohledání dna a filmování těchto prací 13. nebo 14. května t.r. Počítá se s účastí asi šesti sportovních potápěčů, mezi nimi bude opět s.kpt. Brychta. Filmování potrvá asi deset až čtrnáct dnů.

Kolem Čertova a zvláště Černého jezera koluje mnoho, někdy i protichůdných pověstí, o utopených materiálech nebo i lidech. Skutečností je, že v době okupace se u Černého jezera pohybovaly některé jednotky Wehrmachtu a SS. Turistická chata na břehu Černého jezera byla v jejich ruce. Prostor kolem Železné rudy v okolí Černého jezera byl v dubnu 1945 využíván k útěku nacistických jednotek k Američanům. Tímto prostorem měla být údajně také odvezena část nacistického archivního materiálu, jehož část byla spálena v klatovské sokolovně, protože veškerý materiál nemohli již nacisté odvést.

Podle sdělení s. Sovy, přísl. na 10. odboru I. správy MV, který pracoval do roku 1961. na residentuře Salzburg, projevil zájem o organizování zájezdu rakouských sportovních potápěčů .....*FALLY*..... zájem o organizování zájezdu rakouských sportovních potápěčů k Černému a Čertovu jezeru na Šumavu, jelikož na jeho dně by se prý mohly nalézat zajímavé věci. Rakušan uvedl, že na tuto myšlenku je přivedla organizace sportovních potápěčů ze západního Německa, která by měla zájem o provedení takové akce, ale očekává, že občanům NSR by s velkou pravděpodobností byla podobná žádost zamítnuta, zatímco u Rakušanů je určitý předpoklad, že by zájezd byl povolen. Akce byla tehdy našimi úřady zamítnuta.

Cíl a provedení akce:

Navrhuje této uvedené situace k provedení aktivního opatření NEPTUN, jehož podstata bude spočívat v tom, že během další průzkumné práce a natáčení dokumentárního filmu budou nalezeny dvě až čtyři bedny s obsahem dokumentů z doby nacistické okupace. Tyto bedny bychom jako rozvědčíci za pomoci zpravodajců PS potopili v hloubce 10 - 15 m v předpokládaném prostoru dalšího průzkumu. Kovové bedny budou zaletované a po

jejich odhalení a vytažení na povrch okamžitě vřevzaty orgány PS. Tato skutečnost nalezne širokou publicitu v našem tisku, televizi i rozhlase. Po několika dnech bude vydána oficiální zpráva ministerstva vnitra, že bedny obsahují materiál z nacistických archivů, které byly v době okupace na území Československa a které nacisté nestačili již odvést nebo zničit.

V archivním a studijním ústavu MV a v dalších archivech MV je uloženo množství dokumentů z doby nacistické okupace, jako např. kartotéky Sicherheitsdienstu, dokumenty o činnosti různých nacistických pohlavárů - především z řad sudetských Němců, dokumenty o zvěrstvech, prováděných na Slovensku zpravodajskými skupinami z divise SS Brandenburg (které dosud nebyly publikovány). Mnozí z těchto lidí, kteří figurují v uvedených dokumentech zastávají dnes v NSR důležité politické funkce. Akce podnikané v minulosti naším tiskem a rozhlasem proti těmto osobám měly v NSR ve většině případů malou odezvu, především proto, že zájem západního tisku zveřejňovat takové materiály, byl minimální. Vytvářet u těchto lidí psychosu, obav, že jejich minulost bude nyní odhalena, a to nejen u vedoucích funkcionářů, ale i u některých řadových členů, příslušníků gestapa Sicherheitsdienstu, případně dalších nacistických složek.

Postupné zveřejňování nalezených dokumentů v Černém jezeře bude mít velký ohlas. Romantika spojená s Černým a Čertovým jezerem a způsob nalezení těchto materiálů bude přitažlivý pro široký okruh čtenářů a posluchačů nejen u nás, ale především na Západě.

V rámci této akce by byly publikovány především pravé dokumenty, týkající se dnešních předáků v západním Německu. Podle ohlasu akce by bylo možné potom zhotovit falsifikáty dvou až tří dokumentů ke špičkovým funkcionářům NSR, které by je citelně kompromitovaly. Provedení akce bude rozděleno do tří etap:

I. etapa:

Zhotovit dvě až čtyři kovové zaletované bedny nebo použít starých německých trofejních vhodných beden a upravit jejich povrch (nutná dlouholetá korose). Ty budou pěti spuštěny na dno jezera do hloubky 10 - 15 m a vhodně zamaskovány. Nutno konspirativně provést v období dalších 2 - 3 týdnů. Pod legendou ovičení jednotek PS nebo provádění zabezpečovacích prací v okolí jezer posunout termín filmových prací na začátek června t.r., aby byl dostatek času k provedení této první etapy. Zveřejnit první články o průzkumné práci na dně obou jezer, která bude v nejbližší době prováděna a navodit tím příslušnou atmosféru a zájem. Provést do konce května 1964.

II. etapa:

Během průzkumných potápěčských a filmových prací v červnu navodit situaci tak, aby naše potopené bedny byly nalezeny a vytaženy. Akci bude jako oficiální zástupce přihlížet během celého období zástupce PS (zpravodajský důstojník), který okamžitě po vytažení beden zasáhne a bedny zajistí. Ministerstvo vnitra vydá krátkou oficiální zprávu o tom, že byly na dně Černého jezera nalezeny kovové bedny, obsahující dokumentační materiál z doby nacistické okupace a poznámkou, že materiály se studují. Dalším cílem této etapy bude podnítit širokou publicitu této události, i když lze předpokládat, že zpráva o nalezení beden bude publikována a komentována i bez našeho zásahu. Provést do konce července.

III. etapa:

Postupné načasované zveřejňování našich dokumentů z nacistických archivů, které máme k dispozici. Připravit seriál článků a rozhlasových relací "Černé jezero vydává své svědectví". Tato etapa může probíhat 6 měsíců až 1 rok a podle naší potřeby může být buď zastavena nebo prodloužena.

Důležitou skutečností je, že materiály bude mít neustále ministerstvo vnitra. Není to žádná neobvyklá věc, protože také Rakušané při průzkumu TOPLITZSEE okamžitě veškeré nalezené bedny odvezli, aniž dovolili žurnalistům prohlédnout jejich obsah a teprve později vydávali dílčí oficiální zprávy o obsahu nalezených beden.

T e c h n i c k é z a j i š t ě n í a k c e :

K I. etapě:

1. Informovat zpravodajský odbor HS PS a zajistit pomoc při provádění akce.
2. Přes orgány PS odsunout termín zahájení filmových a průzkumných prací z května na začátek června.
3. Obstarat 2 - 4 kovové zaleťované bedny za pomoci TS MV. Nutno, aby byla patrna dlouholetá korose.
4. Za pomoci vedoucích pracovníků ASU provést výběr vhodných dokumentů, které budou ve III. etapě akce publikovány.
5. Provést uložení beden na dně Černého jezera v hloubce 10 - 15 m ve vytypovaném prostoru (viz záznam o předběžném průzkumu dna). Uložení provedou dva orgánové 8. oddělení I. správy MV.

K II. etapě:

1. Přes s. kpt. Brychtu, který se bude podílet na uložení beden na dně jezera a zároveň jako člen svazarmovské organizace sportovních potápěčů se zúčastní dalšího průzkumu a filmových prací, ovlivnit skupinu tak, aby některý z potápěčů sám našel uvedený materiál.
2. Během průzkumných a filmových prací u Černého a Čertova jezera zajistit přítomnost jednoho zpravodajského důstojníka PS, který jako orgán PS bude oficiálně dohlížet na prováděné práce a který také zajistí okamžité převzetí vyloveného materiálu a bude nám umožňovat průběžně dotyk se skupinou u jezera.

3. Úkolovat místní agenturu v oblasti Železné rudy, které jednotky procházely v závěrečné etapě druhé světové války tímto úsekem a tak potvrzovat důležitost nalezených materiálů. (Ve spolupráci s kontrarozvědnými součástmi.)
4. Bedlivě kontrolovat publicitu, které se rozvine kolem této události. Ve vlastní režii zajistit sérii článků, případně rozhlasových relací, ve kterých bude nález popularisován (Rudé Právo, Večerní Praha, Mladá Fronta, Voják, Obrana lidu). Zajistit uvedení materiálů z televise do našeho filmového zpravodajství ve všech kinech ČSSR i expedici do zahraničí.
5. Vydat prostřednictvím ČTK krátkou oficiální zprávu ministerstva vnitra, že během průzkumné práce sportovních potápěčů bylo nalezeno na dně Černého jezera několik beden, které obsahují materiály z nacistických archivů. Obsah materiálů je bedlivě zkoumán.
6. Koncem července provést na I.správě MV vyhodnocení obou předchozích etap, především popularity nálezu a na základě tohoto zhodnocení přikročit k realizaci III.etapy.

K III.etapě:

Zveřejňování dokumentů bude prováděno postupně. Budou při tom využity vybudované styky 8.odboru k redakcím jednotlivých listů, jednotlivým žurnalistům, redakci ČTK i redakci Čs.rozhlasu a na SPB. Těmto redakcím budou dávány k dispozici opisy některých dokumentů nebo jejich fotokopie s písemným komentářem nebo i bez něho tak, jak to jednotlivý materiál bude vyžadovat. Zhruba se bude jednat o následující dokumenty:

- a) existující kartotéky Sicherheitsdienstu,
- b) fakta - dokumenty o činnosti jednotek divise SS Brandenburg (vraždy na Slovensku),

- c) činnost sudeťáků v době okupace, kteří byli ve vysokých nacistických funkcích a kteří dnes zastávají významné funkce v NSR,
- d) oznámit dále, že materiál obsahoval důležité údaje k činnosti Gestapa a některých nacistických zpravodajských složek, který bude vyžadovat další šetření a opatření. Tímto způsobem vzbudit u vedoucích pracovníků západoněmecké rozvědky obavy o jejich starou agenturu na území ČSSR a na druhé straně vyvolat u těchto agentů obavy o jejich bezpečnost.

N e b e z p e č n é o k o l n o s t i -zajištění konspirace:

1. Výběr dokumentů, uložených v ASU, provést přes vedoucí pracovníky konspirativní formou a zabránit tomu, aby řadoví pracovníci ASU hovořili o tom, že materiály pocházejí z jejich archivu.
2. Provést důkladné zajištění terénu kolem Čertova jezera v době ukládání materiálů pod vodu, aby některý z místních obyvatel, turistů nebo řadových vojáků PS nebyl svědkem ukládání materiálů do jezera. Nejvhodnější doba provedení bude v nočních hodinách, kdy platí zákaz návštěvy tohoto prostoru. Provede 8.odbor.
3. Udržet legalisaci soudruha kpt. Brychty jako pracovníka ministerstva zahraničních věcí a sportovního potápěče a zabránit tomu, aby jeho fotografie nebo jméno bylo uváděno v souvislosti s touto akcí.
4. Celé aktivní opatření bude provedeno i v rámci I.správy MV a MV nanejvýš konspirativně.

F i n a n č n í   n á k l a d y :

Finanční náklady budou minimální a nebudou přesahovat výši běžných operativních výdajů.

Brychta
.....
zástupce náč. 8. odboru:
kpt. B r y c h t a

D o p o r u ě j í :

Borecký
.....
náčelník 8. odboru:
mjr. B o r e c k ý

Karhan
.....
zástupce náčelníka I. správy:
mjr. K a r h a n

Houska
.....
náčelník I. správy MV:
plk. H o u s k a

Vyhotoveno 3 x

Výtisk čís. 1 - adresát

~~Výtisk čís. 2 - 8. odbor, svazek 0945 - byl přičten 12/14.~~

Výtisk čís. 3 - pro s. poradce

Borecký